

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВТОРА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

60. заседание

Петък, 23 февруарий 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 57 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Димитъръ Сараджовъ и Светославъ Славовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили: А. Стояновъ	1598
Отпуски	1597	Н. Мушановъ	1599
Предложение	1597	М-ръ Д. Кушевъ	1599
Законодателно предложение	1597	Законопроекти: 1. за измѣнение и допълнение на	
Законопроектъ	1597	членове 45, 194, 195, 197 и 217 отъ закона за бю-	
По дневния редъ:		джета, отчетността и предприятията. (Второ	
Предложения: 1. за одобрение VI-то постано-		четене)	1600
вление на Министерския съветъ, взето въ заседа-		Говорилъ: М-ръ Д. Божиловъ	1600
нието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ		2. за измѣнение и допълнение на наредбата-за-	
№ 31 — относно даденитѣ на изполища дър-		конъ за уреждане заплатитѣ и осигуровкитѣ на	
жавни заеми въ Добруджа. (Приемане)	1597	повиканитѣ въ Войската на временно обучение	
2. за одобрение VII-то постановление на Мини-		запасни служили и неслужили. (Първо и второ	
стерския съветъ, взето въ заседанието му отъ		четене)	1600, 1601
22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31 — от-		Дневенъ редъ за следващото заседание	1601
носно наема на засѣтата и изорана държавна			
земя въ Добруджа. (Приемане)	1598		

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) При-
съствуватъ нужниятъ брой народни представители.
Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ народнитѣ представители: Ангелъ Въл-
чевъ, Атанасъ Поповъ, Георги Рашковъ, Георги Чалбу-
ровъ, Георги Миковъ, Димитъръ Арнаудовъ, Димитъръ
Тодоровъ, Дичо Тодоровъ, Дончо Узуневъ, Дълчо Тодо-
ровъ, Иванъ п. Константиновъ, Иванъ Керемидчиевъ, Иг-
натъ Хайдудовъ, Лазаръ Бакаловъ, Маринъ Грозевъ, Не-
дѣлко Кулумджиевъ, Никола Генковъ, Обренко Славовъ,
Петко Кършевъ, д-ръ Петъръ Шишковъ, Петъръ Дума-
новъ, Симеонъ Симеоновъ, Стефанъ Каравановъ, Стоянъ
Димовъ и Филипъ Махмудиевъ)

Г-да народни представители! Имамъ да ви направя
следнитѣ съобщения.

Разрешени сѣ отпуски на г-да народнитѣ представители:
Филипъ Махмудиевъ — 1 день;
Минчо Ковачевъ — 1 день;
Кирилъ Минковъ — 1 день;
Д-ръ Иванъ Йотовъ — 1 день;
Дълчо Тодоровъ — 1 день;
Димитъръ Арнаудовъ — 1 день, и
Иванъ Гърковъ — 4 дни.

Народнитѣ представители г-нъ Кирилъ Арнаудовъ иска
4 дни отпускъ. Понеже досега се е ползувалъ съ повече
отъ 20 дни, ще поставя на гласуване. Които сѣ съгласни
да се разреши на народния представител г-нъ Кирилъ
Арнаудовъ 4 дни отпускъ по домашни причини, моля, да
вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпили сѣ:

Отъ Министерството на финанситѣ — предложение за
забравяване износа на фиевото семе отъ страната, освенъ
въ случаитѣ, поотдѣлно опредѣлени отъ Министерството
на земедѣлието и държавнитѣ имоти.

Отъ същото министерство — законопроектъ за прила-
гане закона за гербовия налогъ и опрощаване глоби по
спѣния законъ въ Добруджа.

Отъ народнитѣ представители Гаврилъ Ленковъ и Иванъ
Батембергски — законодателно предложение, приподпи-

сано отъ нужното число народни представители, за измѣ-
нение на чл. 37, алинея трета, отъ закона за устройството
на сѣдилищата.

Предложенията и законопроектитѣ ще бѣдатъ разда-
дени на г-да народнитѣ представители и поставени на дне-
внѣнъ редъ.

Минаваме къмъ точка първа отъ дневния редъ:

Одобрение на проекторешението за одобрение VI-то
постановление на Министерския съветъ, взето въ заседа-
нието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31 —
относно даденитѣ на изполища държавни земи въ До-
бруджа.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафанловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение на VI-то постано-
вление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му,
отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31.

Г-да народни представители! Презъ 1940 г. се засѣха
въ Добруджа отъ мѣстнитѣ земедѣлски стопани 525.000
декара държавни земи на изполища. Това сѣ земитѣ на за-
бѣгналитѣ колонисти отъ Добруджа, които сѣ били обра-
ботвани презъ миналитѣ години отъ колониститѣ много
зле и сѣ изоставени пълни съ бурени, въобще въ лошо
сѣстояние. Вънъ отъ това въ Добруджа е възприето дава-
нето подъ наемъ на земята да става, като наемателътъ
получава 1/3 отъ дохода.

За да могатъ мѣстнитѣ земедѣлски стопани, които сѣ
взели земи на изполища отъ държавата и които сѣ главно
малоземлени, да бѣдатъ възнаградени за вложения отъ
тѣхъ трудъ, налагаше се, условията за далената подъ на-
емъ земя на изполища да се измѣнятъ, като държавата по-
лучи 1/3 отъ дохода.

Този въпросъ бѣ поставенъ на обсъждане и одобрение
отъ Министерския съветъ, който съ VI-то постановление,

взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31, е постановилъ следното:

Даденият миналата есенъ държавни земи въ Добруджа на изполица на мѣстни земеделски стопани да се считатъ дадени подъ наемъ, като наемателитъ дадатъ 1/3 отъ получения доходъ на държавата.

Настоящото постановление ще се внесе за одобрение отъ Народното събрание.

Това постановление поставямъ на вашето внимание, съ молба да го одобрите чрезъ надлежно гласуване на приложеното тукъ проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитъ имоти:

Д. Кушевъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

Одобрява се VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31, което гласи:

„Даденият миналата есенъ държавни земи въ Добруджа на изполица на мѣстни земеделски стопани да се считатъ дадени подъ наемъ, като наемателитъ дадатъ 1/3 отъ получения доходъ на държавата.“

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще постави на гласуване. Които приематъ проекторешението за одобрение VI-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ:

Одобрение на проекторешението за одобрение VII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31 — относно наема на засѣтата и изорана държавна земя въ Добруджа.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ д-ръ Георги Рафаиловъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение VII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31.

Г-да народни представители! Преселниците румѣни оставиха въ Добруджа около 2.200.000 декара обработваема площъ, отъ която 525.860 декара дадена на изполица на мѣстни стопани, а 308.832 декара сж засѣти съ пшеница и ръжъ отъ държавата. Преселниците-българи сж оставили въ Северна Добруджа 1.200.000 декара земя, съ която тѣ следва да бждатъ оземлени. Среду тѣзи земи на преселниците ще бждатъ раздадени 308.382 декара засѣта земя, 109.000 декара изорана съ трактори за засѣване съ пролетни култури и остатъкътъ ще имъ бжде даденъ въ неизорана земя. За извършенитъ отъ държавата разходи по изораването и засѣването преселниците следва да заплатятъ наемъ на държавата на декаръ, както следва:

	въ натура	въ пари
Засѣта земя	по 10 кгр. жито	по 50 л.
Изорана земя	по 7 кгр. жито	по 35 л.

За получената неизорана земя, която не надвишава площта, оставена отъ преселниците въ Северна Добруджа, последнитъ не плащатъ наемъ.

Следъ задоволяването на преселниците и като се спаднатъ земитъ, дадени на изполица миналата есенъ, оставатъ свободни около 500.000 декара неизорана земя, която ще се раздаде на малоимотни преселници и мѣстни земеделски стопани, като се даватъ подъ наемъ срещу 50 л. за първокачествена земя и 30 л. за второкачествена.

Този въпросъ е разгледанъ и обсъденъ отъ Министерския съветъ въ заседанието му на 22 февруарий 1941 г. и съ VII-то постановление, протоколъ № 31, е одобрено следното:

Преселниците, които ще получатъ засѣта или изорана отъ държавата земя, да заплатятъ наемъ на държавата за всѣки декаръ, както следва:

	въ натура	въ пари
Засѣта земя	по 10 кгр. жито	по 50 л.
Изорана земя	по 7 кгр. жито	по 35 л.

За всѣки декаръ засѣта земя да върнатъ на държавата употребеното за посѣвъ семе.

Сободнитъ неизорани държавни земи, които ще останатъ, следъ като бждатъ задоволени преселниците, се отдаватъ подъ наемъ на малоимотнитъ преселници и мѣстни стопани по 50 л. за декаръ първокачествена земя и 30 л. за декаръ второкачествена. Заплащането на наема може да стане въ пари или въ натура, като въ последния случай наемателитъ заплатятъ равностойността въ царевича, овесъ, слънчогледъ и пр., въ зависимостъ отъ ценитъ, по които Дирекцията за храноизносъ закупува.

За получената неизорана земя, ненадвишаваща площта, която преселниците сж оставили въ Северна Добруджа, тѣ не плащатъ наемъ.

Настоящото постановление да се внесе за одобрение въ Народното събрание.

Това постановление, г-да народни представители, поставямъ на вашето внимание, съ молба да го одобрите, чрезъ надлежно гласуване на приложеното тукъ проекторешение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитъ имоти:

Д. Кушевъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

Одобрява се VII-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 22 февруарий 1941 г., протоколъ № 31, което гласи:

Преселниците, които ще получатъ засѣта или изорана отъ държавата земя, да заплатятъ наемъ на държавата за всѣки декаръ, както следва:

	въ натура	въ пари
Засѣта земя	по 10 кгр. жито	по 50 л.
Изорана земя	по 7 кгр. жито	по 35 л.

За всѣки декаръ засѣта земя да върнатъ на държавата употребеното за посѣвъ семе.

Свободнитъ неизорани държавни земя, които ще останатъ, следъ като бждатъ задоволени преселниците, се отдаватъ подъ наемъ на малоимотнитъ преселници и мѣстни стопани по 50 л. за декаръ първокачествена земя и 30 л. за декаръ второкачествена. Заплащането на наема може да стане въ пари или въ натура, като въ последния случай наемателитъ заплатятъ равностойността въ царевича, овесъ, слънчогледъ и др., въ зависимостъ отъ ценитъ, по които Дирекцията за храноизносъ закупува.

За получената неизорана земя, ненадвишаваща площта, която преселниците сж оставили въ Северна Добруджа, тѣ не плащатъ наемъ.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Ангелъ Стояновъ.

Ангелъ Стояновъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Отъ дветъ решения, които правителството ни поднася за одобрение, проличаватъ похвалнитъ грижи на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти да тури въ редъ известни въпроси, засѣгащи организацията на Добруджа. Азъ намирамъ, че въ решението, което ни се поднася за одобрение, има една малка непълнота и моля г-на министра на земедѣлието и държавнитъ имоти да се съгласи, щото въ текста на решението, където е казано: „За всѣки декаръ засѣта земя преселниците да върнатъ на държавата употребеното за посѣвъ семе“, да се опредѣли, да се означае или количеството на туй семе, което трѣбва да се върне, или кой ще трѣбва да опредѣли това количество семе, което преселниците трѣбва да върнатъ на българската държава.

Но, г-да народни представители, по поводъ на това решение, азъ искамъ да повдигна единъ другъ въпросъ, който занимава добруджанци — и мѣстнитъ жители, и преселниците — и който въпросъ смущава духоветъ и внася страшно безспокойство въ Добруджа. Това е въпросътъ за едната трета земя, която е надъ 2 милиона декара, земя, отнета отъ добруджанското население съ единъ законъ за провѣрка на собствеността, която земя е обявена за държавна и съ която добруджанци, ето вече пети месецъ, откогато е освободена Добруджа, не могатъ да разполагатъ. Има втора категория ошетенни — това сж българскитъ поданици, на които румѣнската държава конфискува цѣлата земя, цѣлия имотъ и сега тѣзи български поданици, когатъ отиватъ въ Добруджа на своята земя, мѣстнитъ български власти имъ казватъ: „Не може, това не е ваша земя, тя е държавна земя“.

Г-да народни представители! Плѣзнали сж надлъжъ и наширъ по Добруджа хора съ противодържавни идеи, които внасятъ смутъ и безспокойство, като съобщаватъ на добруджанското население: „Българската държава нѣма

да ви върне една трета земя — ще я обяви за държавна.“ На българските поданици, на които цълият имот бѣ конфискуванъ, имъ се казва: „Българската държава и на васъ нѣма да върне земята“. А на нещастнитѣ преселници отъ Северна Добруджа имъ казватъ: „Българската държава нѣма да ви оземли — ето вече петия месецъ на васъ ви се дава земя подъ условна собственост.“ А на едритѣ земеделци, колкото ги има тамъ, тѣзи противодържавни елементи съобщаватъ: „Държавата не само нѣма да ви върне едната трета, но и тази земя, която имате, ще вземе, защото ще въведе новъ аграренъ режимъ само за Добруджа.“

Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че не бива да се узаконяватъ беззаконията на румънската държава. Българската общественостъ, добруджанската емиграция и добруджанското население, което бѣше подъ робство, въ продължение на четвъртъ вѣкъ водиха борба противъ тоя чудовищенъ законъ, нареченъ така отъ всички просвѣтени умове въ Европа, съ който се ограби добруджанското население. Сега азъ зная, че тоя въпросъ се проучва отъ българската държава. Ще се върне едната трета земя. Но най-после трѣбва да се направи една декларация по тоя въпросъ, за да се внесе успокоение въ добруджанското население. Азъ моля г-на министра на земедѣлието, по поводъ на това решение, да направи една декларация, която да се чуе въ цѣла Добруджа, че българското правителство ще върне едната трета земя на всички ония, които сѣж ошетени, които сѣж ограбени отъ румънската държава. Тя ще върне даже и на тия, които иматъ много земя, ако, разбира се, земята, съ която държавата разполага, е достатъчна да се оземлятъ най-напредъ преселниците, да се върне едната трета на тия, които иматъ малко земя, и да се оземлятъ малоимотнитѣ и безимотнитѣ. Ако държавната земя бѣше недостатъчна, г-не министре, азъ смѣтамъ, че българската държава ще обезшети тия, на които не може да върне земята, защото ще трѣбва беззаконието на румънската държава да се заличи.

Иванъ Р. Петровъ: Г-нъ Стояновъ! Такава декларация правителството не може да направи. Въпросъ на законодателство е какъ ще се разреши аграрниятъ въпросъ въ България утре. Това е въпросъ, който ще се обсъди.

Ангелъ Стояновъ: Позволете да Ви отговоря. Това, което Вие, г-нъ Петровъ, казвате, е прерогатива на г-на министра, а не на Васъ, и азъ Ви моля да не влизате въ ролята на министъръ и да правите декларация.

Иванъ В. Петровъ: Това е работа на законодателното тѣло.

Ангелъ Стояновъ: Едно правителство може да направи декларация, какво възнамѣрява да внесе въ Народното събрание, а Народното събрание е компетентно да решава по-нататъкъ.

Лазаръ Поповъ: Той знае защо казва това.

Ангелъ Стояновъ: Трѣгнали сѣ, г-да народни представители, по цѣла Добруджа хора, които искатъ да спекулиратъ и да купуватъ имотитѣ на турското население. Има една спогодба, сключена между румънската държава и турската държава презъ 1936 г. По силата на тая спогодба, въ единъ опрѣдѣленъ срокъ, който изтича въ края на тая година, турското добруджанско население трѣбва да се изселва, а имотитѣ му трѣбва да станатъ държавни. Съ Крайовската спогодба българската държава влиза въ правата на румънската, ерго, имотитѣ на изселванитѣ се турци нкой не може да купува, защото тѣ ставатъ държавна собственост. Това трѣбва да го знаятъ всички ония търгоши, които сѣж плъзнали да купуватъ земи. И азъ моля г-на министра на земедѣлието — поне тая декларация г-нъ Иванъ Петровъ ще позволи на г-на министра да направи — да заяви, че имотитѣ на изселванитѣ се турци ставатъ държавна собственост, за да се предпазятъ хората отъ сѣлки неправомѣрни, които ще имъ нанесатъ щета.

Г-не министре! Има селскитѣ случаи. Собственикѣ на имоти въ Добруджа, който даже притежава крепостни актове, защото е билъ изпѣденъ отъ румънската държава, който отиде сега въ Добруджа и иска да се настани въ своята къща, иска да работи своята земя, не му ги даватъ — казватъ му, че земята е държавна. Азъ зная, г-не министре, че трѣбва да се реши по принципъ за всички. Азъ моля, за да се внесе въ тия сѣжбоносни и смутни времена спокойствие въ Добруджа, да направите тази декларация, че правителството проучва въпроса и въ скоро време ще внесе законъ, съ който всички ошетени въ своята собственостъ ще бѣдатъ възстановени въ тѣхнитѣ права и ще получаватъ, ако има достатъчно държавна земя, това, което имъ се полага. (Ржкоплѣскания)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Мушановъ.

Никола Мушановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Вземамъ поводъ отъ изказанитѣ мисли отъ г-нъ Стояновъ, за да кажа и азъ нѣколко думи по този въпросъ. Нѣколко пѣти отъ тази трибуна говорихъ, че едни отъ важнитѣ въпроси, който ще се повдигне, е въпросътъ за отнетитѣ земи въ Южна Добруджа. Казавъ даже на два пѣти, че за добруджанеца свободата значи възвръщане на земитѣ, които неправилно му сѣж отнети. И както се развива този въпросъ, виждамъ, че действително ще занимава дълго време народното представителство. Изземзането отъ румънската държава на 1/3 отъ земитѣ на добруджанцитѣ е — знаатъ го всички — единъ произволенъ актъ. Какво ще прави българската държава, това е единъ много сериозенъ въпросъ, защото отъ тия иззети земи една частъ е станала държавна, а другата частъ е минала въ други ръце. Значи, ще трѣбва едно сериозно законодателство, което да уреди този въпросъ. Има и единъ другъ въпросъ, по който говори г-нъ Стояновъ — за откупенитѣ отъ румънската държава турски имоти, станали притежание на румънската държава, които сега, по силата на Крайовския договоръ, ставатъ притежание на българската държава. Надѣвамъ се, че тѣзи имоти сѣжко ще бѣдатъ въ фондвата земя, съ която въ бъдеще българската държава ще трѣбва да разрешава справедливо въпроса за обезщетението на ония българи, на които земитѣ бѣха несправедливо отнети.

Искамъ тукъ да повдигна още единъ въпросъ. До колкото имамъ сведения, работитѣ въ Добруджа не отиватъ добре, въ смисълъ, че тамъ има смутъ отъ това, че управлението се интересува малко отъ ония въпроси, които сѣж належащи и които предстои да се разрешатъ. Въпросътъ за преселването не е разрешенъ още, сѣжко и въпросътъ за разселването. Ония, които сѣж настаниени въ селата, не сѣж за постоянно настанени тамъ, а временно. Тѣ не сѣж смѣтатъ собственици на имотитѣ, които владѣятъ, и затова никой не иска да се занимава съ тѣхното подобие. Никой не иска да подобява и къщата, въ която живѣе, смѣтайки, че не е негово притежание, защото при разселването може да отиде на друго мѣсто и да му се даде друга къща. Трѣбва да се даде доказателство на населението, че управлението работи, че тия въпроси сѣж му присъждатъ и преди да се пукне пролѣтътъ ще се разрешатъ. Можемъ да си представимъ, какво ще е положението на ония, които живѣятъ временно въ имотитѣ и къшитѣ, когато пролѣтътъ иде, полскитѣ работи започватъ, а управлението не е готово да разреши тия въпроси. Ония, които идатъ отъ Добруджа, идатъ съ впечатлението, като че тамъ нищо не се работи. Имаме ново комисарство за Добруджа, за което не се продумва дума. За менъ, обаче, е непонятно, какъ единъ комисаръ ще разрешава тия въпроси, като ги гледа отъ София. Чувамъ, че комисарството има конфликтъ съ тамошния областенъ директоръ. Тѣзи въпроси сѣж въ една неуредица, която се констатира отъ населението, което започва да се отчайва, че въпроситѣ ще се уредятъ. Ще трѣбва да се даде доказателство отъ страна на управлението, че въпроситѣ сѣж изучени, че програмата е почти окончателно завършена, за да се надѣватъ добруджанци, че преди да дойде пролѣтътъ всѣки ще си бѣде на имота, въ къщата и ще се успокои веднажъ завинаги.

Азъ взехъ думата, за да напомня на правителството, че съ тия въпроси трѣбва да се побърза, и за да се внесе спокойствие между хората, които сѣж смѣтатъ още не като български граждани, а като пришелци, които не знаятъ съдбата си въ утрешния день.

Лазаръ Поповъ: Все пакъ много се работи въ Добруджа.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Има думата г-нъ министърътъ на земедѣлието.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Г-да народни представители! Още първия день, когато влѣзохъ въ Министерството на земедѣлието, имавъ първата си срѣща съ комисаря на Добруджа. Една отъ голѣмитѣ грижи на правителството, безспорно, е онова, което презъ есенята по редъ причини не е довършено 100%, да се довърши сега съ по-голямъ успѣхъ. Ние сме наредили засѣването да се извърши на всѣка цена. Всички семена, които сѣж нужни, сѣж вече изпратени въ Добруджа. Освенъ това, взети сѣж мѣрки, да има хора, които да правятъ засѣването успѣшно въ всѣки районъ и паралелно съ него да се извърши и разселването. Господата, които иматъ опитъ отъ есенята по разселването, сѣж изпратени въ Добруджа, за да го извършатъ

правилно и да подпомогнат тамошния областен директор, а също и комисаря. Въпросът за недоразумения между отделните ресори не може да съществува. Въпросът се решава тук, и органите в Добруджа са длъжни да изпълняват нарежданията. Така че между комисаря и областния директор не може да има недоразумения.

Г-н Стоянов обърна вниманието на друг въпрос, който, безспорно, е по-важен, отколкото засяването. Това е да се уреди собствеността на добруджанците. Ние, правителството, не желаем в никой случай да протакаме този въпрос и сме дали нареждане за приготвянето на законопроекта, с който вие ще бъдете сезирани в настоящата сесия. Отлагането на този въпрос има действително много неблагоприятни последици. И аз не мога да си представя, че този важен въпрос може да бъде отложен за есента. На всяка цена през настоящата сесия той трябва да бъде разрешен. Аз лично съм дал съответни нареждания преди няколко дни да се съберат материалите, и комисията да се свика скоро, за да приготви един законопроект за собствеността в Добруджа. Ако действително има в някои среди смущение от неразрешаването на този въпрос, както каза г-н Стоянов, трябва да им се внуши, че правителството ще положи изключителни грижи, за да разреши този въпрос. (Ръкоплъскания)

Моля ви, г-да народни представители, да гласувате предложението.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които одобряват проекторешението за одобрение VII-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 22 февруарий 1941 г., протокол № 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на членове 45, 194, 195, 197 и 217 от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение и допълнение на членове 45, 194, 195, 197 и 217 от закона за бюджета, отчетността и предприятията.

§ 1. Във чл. 45 се добавя следната нова последна алинея: Разпоредбите на наредбата-закон за трудовия договор се прилагат по отношение работниците-надничари при държавните работилници, стопанства и др.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: Комисията предлага § 2 във следния вид: (Чете)

„§ 2. Във алинея седма на чл. 194, след думите: „пресушаване на блатата“ се поставя запетая и думите: „терени снимки, нивелации, изваждане и доставка на всякакъв вид камъни, чакъл и пясък.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„§ 3. Във чл. 195 се прибавят следните нови алинеи:

Смътат се за непреодолима сила и правителственият разпоредби за установяване минимални надници и минимални цени на материали, увеличение на митническите и превозни тарифи, кариерно право, данъци, такси, герб и пр., издадени след датата на търга или приключване на спазаряването и през време на изпълнението му.

Когато на предприемача се признае посъкпване по реда на чл. 197, обезщетението по алинея трета на настоящия член се изплаща до датата на заявлението, с което е искано да се плати за посъкпването, а след тази дата същото се смъта като елемент на посъкпването, на общо осигуване.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„§ 4. Първото изречение на чл. 197 от алинея първа се изменява така:

Ако при извършването на постройки и други строежи, цените на материалите, надниците и въобще работите се повишат тъй, че общата стойност на онази част от предприятието, която остава да се извърши, се увеличи с 15% и повече, предприемачът може да поиска, без, обаче, да спира работата, да му се плати за посъкпването на останалите за извършване работи, или да се прекрати по-нататъшното изпълнение на предприятието.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„§ 5. След алинея втора на чл. 217 се добавя следната

Забележка. Шкафчета, будки и други малоченни обекти се отдават под наем по цени, определени от комисията, установена за доброволно съгласие, одобрени от министъра на финансите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: Г-да народни представители! Във комисията по Министерството на финансите, във вчерашното й заседание, се повдигна въпросът: откога ще почне приложението на тези изменения, които току-що се приеха? Комисията е на мнение, че тези изменения ще се прилагат и за онези предприятия, които са сключени досега, обаче за онези им части, които още не са довършени. Във такъв смисъл комисията изказа пожелание да чие една декларация на г-на министъра на финансите.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Във духа на станалите разисквания във финансовата комисия и за да не туряме изричен текст, правя декларацията, че законът ще влезе във сила от датата на публикуването и ще се отнася и за всички ония предприятия, за които има сключени договори до влизането на този закон във сила, обаче само по отношение на неизвършените работи до влизането на закона във сила.

Председателстващ Димитър Пешев: Законът е приет окончателно.

Точка четвърта от дневния ред — първо четене на законопроекта за професионалните журналисти — предвид на това, че г-н министърът на външните работи отсъства, прескачаме.

Минаваме на точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за уреждане заплатите и осигуровките на повиканите във войската за временно обучение запасни служили и неслужили.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчик д-р Атанас Попов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за уреждане заплатите и осигуровките на повиканите във войската за временно обучение запасни служили и неслужили.

Г-да народни представители! Настоящият законопроект има за цел да освободи от плащане половина заплатата на повиканите на временно военно обучение работници от страна на работодатели-занаятчии, намиращи се в тежко материално положение и поради това във възможност да плащат заплатата на такива работници. За да се постигне по-голяма справедливост при осигуряването на такива занаятчии, проектът предвижда обсъждането и разрешаването на всеки индивидуален случай поотделно от комитетите, които се занимават с подпомагането на работниците, свикани на военно обучение.

Гр. София, февруарий 1941 г.

Министър на търговията, промишлеността и труда:
Д-р Сл. Загорев

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за уреждане заплатитѣ и осигуровкитѣ на повиканитѣ въ войската на временно обучение запасни служили и неслужили.

(„Държавен вестник“, брой 8/1940 г.)

§ 1. Чл. 7 се измѣня така:

Тая наредба-законъ не се отнася до занаятчийски заведения съ до трима работника (майстори, калфи и чираци): 1) когато и работодателят е повиканъ на обучение; 2) когато последниятъ, макаръ и да не е повиканъ на обучение, е замѣстилъ повиканото число работници съ други, и 3) когато, вследствие повикването на работниците, работодателят преустанови работата или остане самъ да работи.

По отношение ония занаятчийски предприятия, които не се освобождаватъ отъ задълженията по настоящата наредба-законъ по силата на предшествуващата алинея, решава за всѣки отдѣленъ случай мѣстниятъ комитетъ, предвиденъ въ чл. 6 отъ правилника за издръжка поради военни причини (ИВП). Комитетътъ се произнася въз основа на молбата образецъ № 1, подадена отъ заинтересувания занаятчийски работникъ, като вземе предвидъ общия брой на работниците въ занаятчийското заведение, естеството на работата, имотното състояние на работодателя-занаятчия и други съображения отъ тоя видъ, а така сжщо и писмената декларация на последния. Такава декларация изисква органътъ, който проверява молбата образецъ № 1. Отказътъ на работодателя да подаде писмена декларация е равносиленъ на съгласие да плаща по тая наредба-законъ на повикания на временно обучение неговъ работникъ. При ненамиране на работодателя, комитетътъ решава и безъ неговата декларация.

Опредѣлението на комитета ИВП, надлежно утвърдено отъ кмета, съ което се задължава работодателят-занаятчия по тая наредба-законъ, се съобщава както на молителя, така и на работодателя. То може да бѣде обжалвано и отъ работодателя по реда, предвиденъ въ чл. 9, алинея трета, отъ правилника ИВП.

§ 2. Следъ чл. 8 се прибавятъ следнитѣ нови членове:

Чл. 9. Тая наредба-законъ се отнася само до частни предприятия.

Чл. 10. Работодаделецъ, който е изплатилъ заплатата по-висока отъ опредѣления въ тая наредба-законъ размѣръ, не носи никаква отговорностъ за това.

Този членъ има тълкувателенъ характеръ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за уреждане заплатитѣ и осигуровкитѣ на повиканитѣ въ войската за временно обучение запасни служили и неслужили, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Предлагамъ, по спешностъ, да се гласува и на второ четене.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на търговията предлага, законопроекта да бѣде гласуванъ по спешностъ и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

За измѣнение и допълнение на наредбата-законъ за уреждане заплатитѣ и осигуровкитѣ на повиканитѣ въ войската на временно обучение запасни служили и неслужили.

(„Държавен вестник“, брой 8/1940 г.)

§ 1. Чл. 7 се измѣня така:

Тая наредба-законъ не се отнася до занаятчийски заведения съ до трима работника (майстори, калфи и чираци): 1) когато и работодателят е повиканъ на обучение; 2)

когато последниятъ, макаръ и да не е повиканъ на обучение, е замѣстилъ повиканото число работници съ други, и 3) когато, вследствие повикването на работниците, работодателят преустанови работата или остане самъ да работи.

По отношение ония занаятчийски предприятия, които не се освобождаватъ отъ задълженията по настоящата наредба-законъ по силата на предшествуващата алинея, решава за всѣки отдѣленъ случай мѣстниятъ комитетъ, предвиденъ въ чл. 6 отъ правилника за издръжка поради военни причини (ИВП). Комитетътъ се произнася въз основа на молбата образецъ № 1, подадена отъ заинтересувания занаятчийски работникъ, като вземе предвидъ общия брой на работниците въ занаятчийското заведение, естеството на работата, имотното състояние на работодателя-занаятчия и други съображения отъ тоя видъ, а така сжщо и писмената декларация на последния. Такава декларация изисква органътъ, който проверява молбата образецъ № 1. Отказътъ на работодателя да подаде писмена декларация е равносиленъ на съгласие да плаща по тая наредба-законъ на повикания на временно обучение неговъ работникъ. При ненамиране на работодателя комитетътъ решава и безъ неговата декларация.

Опредѣлението на комитета ИВП, надлежно утвърдено отъ кмета, съ което се задължава работодателят-занаятчия по тая наредба-законъ, се съобщава както на молителя, така и на работодателя. То може да бѣде обжалвано и отъ работодателя по реда, предвиденъ въ чл. 9, алинея трета, отъ правилника ИВП.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ Атанасъ Поповъ: (Чете)

§ 2. Следъ чл. 8 се прибавятъ следнитѣ нови членове:

Чл. 9. Тая наредба-законъ се отнася само до частни предприятия.

Чл. 10. Работодаделецъ, който е изплатилъ заплатата по-висока отъ опредѣления въ тая наредба-законъ размѣръ, не носи никаква отговорностъ за това.

Този членъ има тълкувателенъ характеръ.“

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законътъ е приетъ окончателно.

Поради отсъствието на г-на министра на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, не ще можемъ да пристѣпимъ къмъ точка шеста отъ дневния редъ.

Понеже дневниятъ редъ за днешното заседание е изчерпанъ, ще вдигнемъ заседанието.

За следващото заседание, което ще бѣде въ вторникъ, 4 мартъ, 15 ч., въ съгласие съ правителството, предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Одобрение на предложението за забраняване износа на фиевото семе, освенъ въ случаитѣ поотдѣлно опредѣлени отъ Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти.

Първо четене на законопроектитѣ:

2. За прилагане закона за гербовия налогъ и опрощаване глоби по сжщия законъ за Добруджа.

3. За професионалнитѣ журналисти.

4. За приложение на общия градоустройственъ планъ на Столичната голѣма община (Голѣма София).

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 17 ч. 32 м.)

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари: **ДИМИТЪРЪ САРАДЖОВЪ**
СВЕТΟΣЛАВЪ СЛАВОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**